

Jolanta Sitarska-Gołębiowska

WIRUSOWE ZAPALENIE WĄTROBY TYPU A W 2000 ROKU

Słowa kluczowe: wirusowe zapalenie wątroby typu A, epidemiologia, Polska, rok 2000

Key words: hepatitis A, epidemiology, Poland, 2000

W Polsce 2000 rok był kolejnym, siódmym rokiem spadku liczby zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu A (wzw A). Ogółem zarejestrowano tylko 262 zachorowania. Było to o 762 (74,4%) zachorowań mniej niż w 1999 roku i o 1749 mniej niż w 1998 r. Współczynnik zapadalności w przeliczeniu na 100 000 mieszkańców wyniósł 0,7 (tab. I).

Tab e l a I. Wirusowe zapalenie wątroby typu A w Polsce w 2000 roku. Zachorowania i zapadalność na 100 000 mieszkańców wg województw

Table I. Hepatitis A in Poland in 2000. Number of cases and incidence per 100 000 population by voivodeship

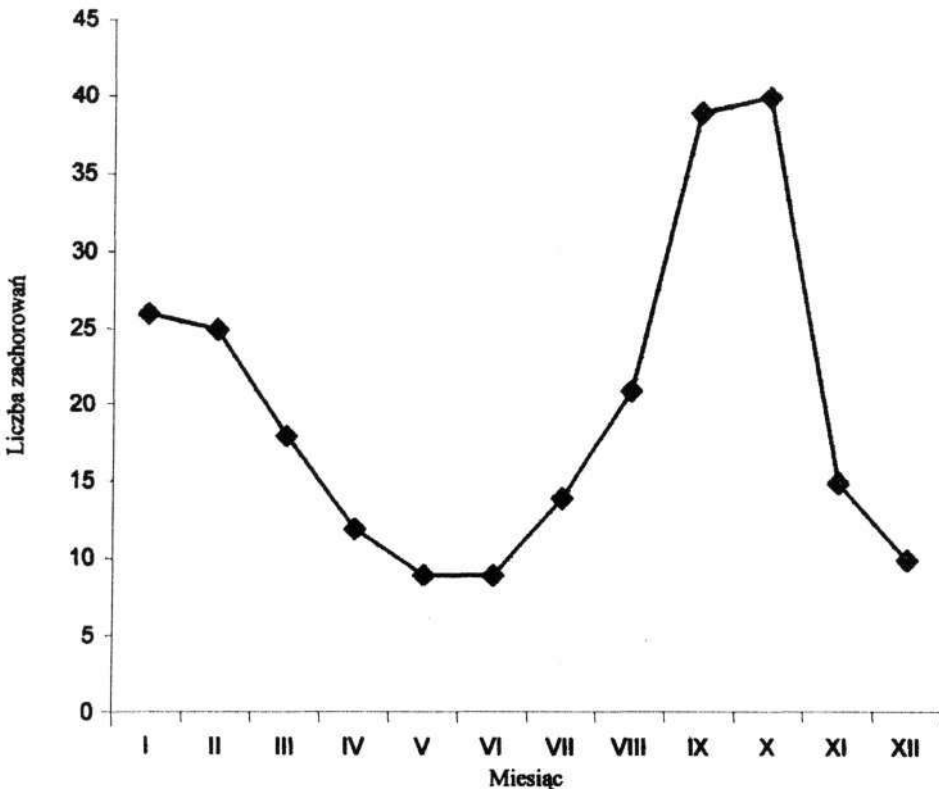
Województwo	Rok								
	1998			1999			2000		
	l. zach.	zap.	%wzWA /wzw og	l. zach.	zap.	%wzWA /wzw og	l. zach.	zap.	%wzWA /wzw og
Polska	2011	5,2	24,8	1024	2,6	15,2	262	0,7	4,9
Dolnośląskie	273	9,1	35,4	39	1,3	6,6	8	0,3	1,5
Kujawsko-pomorskie	102	4,9	22,9	18	0,9	4,7	4	0,2	0,9
Lubelskie	125	5,6	31,6	26	1,2	10,2	22	1,0	11,9
Lubuskie	39	3,8	22,4	11	1,1	7,3	1	0,1	0,5
Łódzkie	85	3,2	12,7	56	2,1	7,5	7	0,3	1,3
Małopolskie	78	2,4	12,2	235	7,3	34,2	29	0,9	7,9
Mazowieckie	90	1,8	8,9	89	1,8	10,1	76	1,5	10,4
Opolskie	40	3,7	24,1	5	0,5	4,3	3	0,3	3,7
Podkarpackie	49	2,3	26,1	15	0,7	8,0	14	0,7	9,7
Podlaskie	169	13,8	48,3	15	1,2	11,5	2	0,2	1,8
Pomorskie	160	7,3	41,8	88	4	21,6	5	0,2	2,1
Śląskie	361	7,4	27,3	160	3,3	16,9	61	1,3	8,1
Świętokrzyskie	25	1,9	6,5	5	0,4	1,6	6	0,5	1,6
Warmińsko-mazurskie	24	1,6	13,9	18	1,2	11,8	4	0,3	3,2
Wielkopolskie	63	1,9	15,6	35	1	10,0	7	0,2	2,3
Zachodniopomorskie	328	18,9	51,9	209	12,1	47,2	13	0,8	5,8

W 15 województwach, w porównaniu z 1999 rokiem, zanotowano spadek liczby zachorowań na wzv A; największy w województwie pomorskim (18-krotny), a ponadto w zachodniopomorskim - 16-krotny, w lubuskim - 11-krotny. Tylko w województwie świętokrzyskim w stosunku do 1999 roku zanotowano o 1 przypadek zachorowania więcej.

Zachorowania na wzv A stanowiły 4,9% wszystkich zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby. Udział zachorowań na wzv A w ogólnej liczbie zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby wahał się w poszczególnych województwach od 0,5% (w woj. lubuskim) do 11,9% (w woj. lubelskim); w 7 województwach był wyższy niż średnia krajowa.

Zapadalność na wzv A wahała się od 0,1/100 000 w województwie lubuskim do 1,5/100 000 w województwie mazowieckim; zapadalność wyższą od średniej krajowej odnotowano w 5 województwach, w tym około 2-krotnie w - województwach mazowieckim i śląskim.

Najwyższy odsetek zachorowań przypadał na miesiące jesienno-zimowe (ryc. 1).

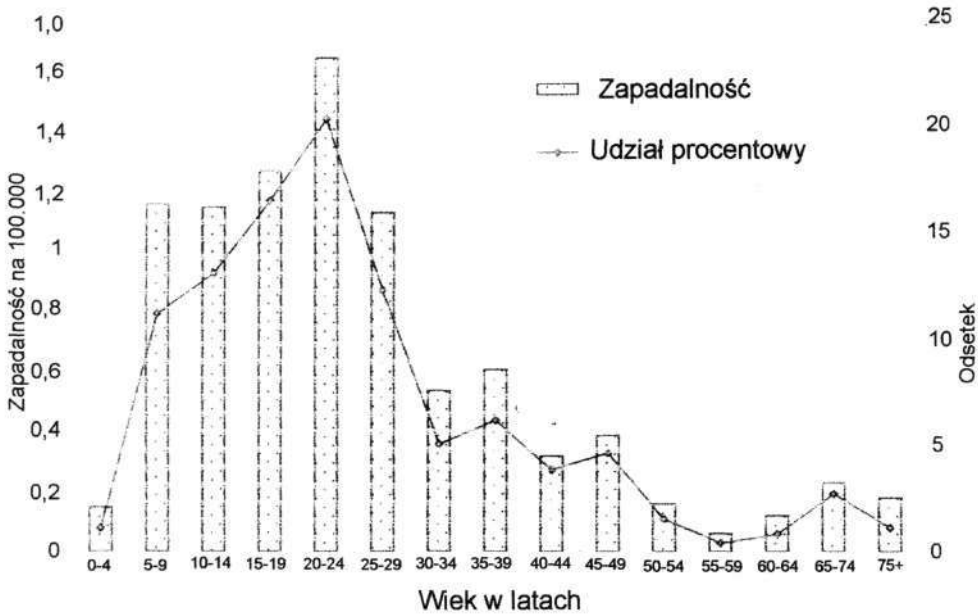
Ryc. 1. Wzv A w Polsce w 2000 roku. Sezonowy rozkład zachorowań
Fig. 1. Hepatitis A in Poland in 2000. Distribution of cases by month

W porównaniu z 1999 rokiem zapadalność na wzv A obniżyła się znacznie (od 42,5% do 100%) we wszystkich grupach wieku. U dzieci do 2 roku życia nie zareje-

Tabela II. Wirusowe zapalenie wątroby typu A w Polsce w 2000 roku. Liczba zachorowań, zapadalność na 100 000 ludności i udział procentowy wg wieku, płci i środowiska

Table II. Hepatitis A in Poland in 2000. Notified cases of hepatitis A by age, gender and accomodation (urban, rural) per 100 000 population

Wiek w latach	Płeć						Środowisko						Ogółem		
	mężczyźni			kobiety			miasto			wieś					
	zacho- rowania	zapa- dalność	%	zacho- rowania	zapa- dalność	%	zacho- rowania	zapa- dalność	%	zacho- rowania	zapa- dalność	%	zacho- rowania	zapa- dalność	%
0-4	1	0,1	0,7	2	0,2	1,6	3	0,3	1,5				3	0,2	1,1
0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	1	0,5	0,7	—	—	—	1	0,5	0,5	—	—	—	1	0,3	0,4
3	-	-	-	1	0,5	0,8	1	0,4	0,5	-	-	-	1	0,2	0,4
4	-	-	-	1	0,5	0,8	1	0,4	0,5	-	-	-	1	0,2	0,4
5-9	15	1,2	10,9	14	1,2	11,3	20	1,5	10,2	9	0,8	13,6	29	1,2	11,1
5	3	1,3	2,2	4	1,8	3,2	4	1,6	2,0	3	1,5	4,5	7	1,6	2,7
6	2	0,8	1,4	1	0,4	0,8	3	1,2	1,5	-	-	-	3	0,6	1,1
7	4	1,6	2,9	2	0,8	1,6	3	1,1	1,5	3	1,3	4,5	6	1,2	2,3
8	5	1,9	3,6	3	1,2	2,4	7	2,5	3,6	1	0,4	1,5	8	1,5	3,1
9	1	0,4	0,7	4	1,5	3,2	3	1,0	1,5	2	0,8	3,0	5	0,9	1,9
10-14	13	0,9	9,4	21	1,5	16,9	24	1,4	12,2	10	0,8	15,2	34	1,2	13,0
15-19	20	1,2	14,5	23	1,4	18,5	34	1,6	17,3	9	0,7	13,6	43	1,3	16,4
20-24	34	2,1	24,6	19	1,2	15,3	42	2,1	21,4	11	1,0	16,7	53	1,7	20,2
25-29	20	1,4	14,5	12	0,9	9,7	25	1,5	12,8	7	0,7	10,6	32	1,1	12,2
30-34	7	0,6	5,1	6	0,5	4,8	10	0,7	5,1	3	0,3	4,5	13	0,5	5,0
35-39	8	0,6	5,8	8	0,6	6,5	11	0,7	5,6	5	0,5	7,6	16	0,6	6,1
40-44	4	0,3	2,9	6	0,4	4,8	9	0,4	4,6	1	0,1	1,5	10	0,3	3,8
45-49	8	0,5	5,8	4	0,3	3,2	8	0,4	4,1	4	0,4	6,1	12	0,4	4,6
50-54	3	0,3	2,2	1	0,1	0,8	3	0,2	1,5	1	0,1	1,5	4	0,2	1,5
55-59	1	0,1	0,7	-	-	-	1	0,1	0,5	-	-	-	1	0,1	0,4
60-64	-	-	-	2	0,2	1,6	1	0,1	0,5	1	0,2	1,5	2	0,1	0,8
65-74	3	0,2	0,2	4	0,2	3,2	3	0,2	1,5	4	0,3	6,1	7	0,2	2,7
75 +	1	0,2	0,2	2	0,2	1,6	2	0,2	1,0	1	0,1	1,5	3	0,2	1,1
Ogółem	138	0,7	100,0	124	0,6	100,0	196	0,8	100,0	66	0,5	100,0	262	0,7	100,0

Ryc. 2. Wzw A w Polsce w 2000 roku. Zapadalność i podział procentowy wg wieku

Fig. 2. Hepatitis A in Poland in 2000. Incidence per 100 000 population and percentage by age

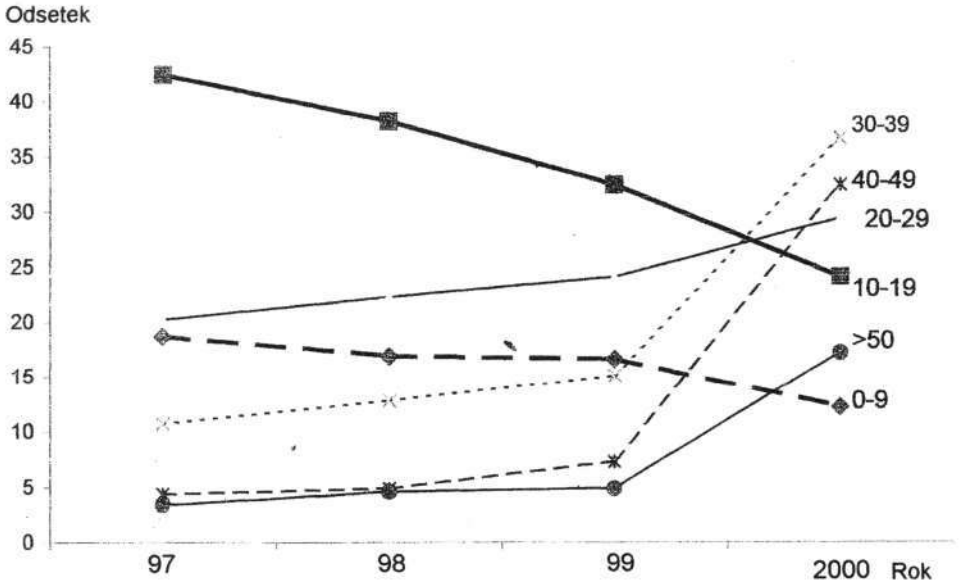
strowano w ogóle zachorowań. Ogólna zapadalność zarówno kobiet jak i mężczyzn obniżyła się o ok. 74%.

Zapadalność na wzw A była najwyższa w grupie wieku 20-24 lat i wyniosła 1,7/100 000; zachorowania w tej grupie wieku stanowiły 20,2% wszystkich zarejestrowanych przypadków wzw A (tab. II) (ryc. 2). Jednocześnie w 2000 roku wraz ze spadkiem ogólnej liczby zachorowań nasiliła się obserwowana już wcześniej tendencja do przesuwania się rozkładu zachorowań w kierunku starszych grup wiekowych (ryc. 3). Ogólna zapadalność na wzw A kobiet i mężczyzn była prawie taka sama i wyniosła odpowiednio 0,6 i 0,7/100 000. Wśród kobiet najwyższą zapadalność zanotowano w grupie wieku 10-14 i 15-19 lat (1,5 i 1,4/100 000), wśród mężczyzn szczyt zachorowań przypadł na wiek 20-24 lata (2,1/ 100 000) (ryc. 4).

Zapadalność w mieście (0,8/100 000) nieznacznie przewyższała zapadalność na wsi (0,5/100 000).

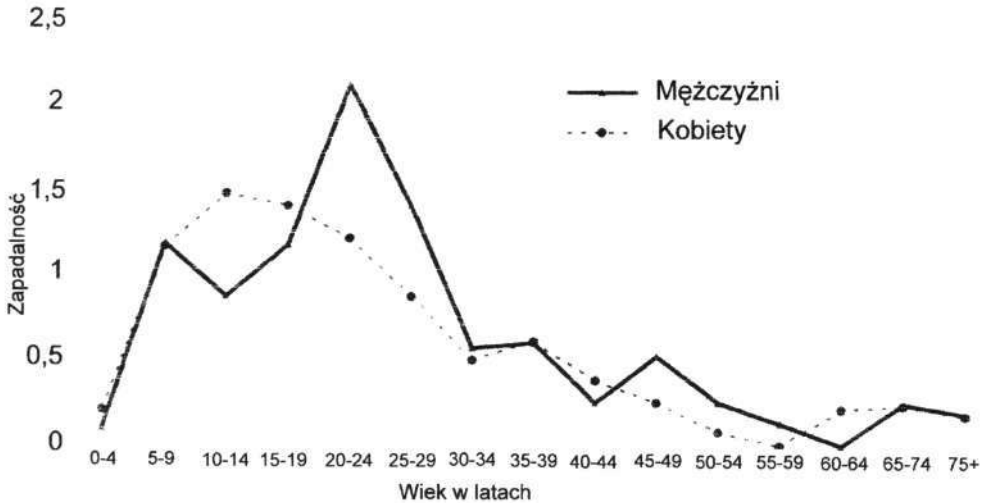
Sytuacja epidemiologiczna wzw A potwierdza obserwowane od 1997 roku stopniowe przechodzenie wirusowego zapalenia wątroby typu A z okresu endemiczności pośredniej do endemiczności niskiej.

Szczepienie przeciw wzw A jest szczepieniem zalecanym w grupach ryzyka jednak ze względu na wysoką cenę dość rzadko stosowanym. W 2000 roku zaszczepiono łącznie 14 304 osób, najwięcej w liczbach bezwzględnych w województwie mazowieckim (4523); ponad połowę wszystkich zaszczepionych stanowiły osoby powyżej 20 roku życia (8798).

Ryc. 3. Wirusowe zapalenie wątroby typu A w Polsce w latach 1997-2000. Odsetek zachorowań wg wieku

Fig. 3. Hepatitis A in Poland in 1997-2000. Percentage of cases by age

Ryc. 4. Wzw A w Polsce w 2000 roku. Zapadalność wg wieku i płci

Fig. 4. Hepatitis A in Poland in 2000. Incidence per 100 000 population by age and gender

J Sitarska-Gołębiewska

HEPATITIS A IN POLAND IN 2000

SUMMARY

A total of 262 cases of hepatitis A were reported in 1999. The incidence was estimated to be 0,7 per 100 000 and represented 74% decrease compared to the preceding year. The incidence rates within rural and urban populations were similar. The highest incidence was reported among persons 20-24 years old. Patients in this age group constituted 20,2% of the total number of cases. The above data shows that since 1997 epidemiological situation of hepatitis A is making for low endemicity pattern.

Adres autorki:

Jolanta Sitarska-Gołębiewska
Zakład Epidemiologii Państwowego Zakładu Higieny
ul. Chocimska 24, 00-791 Warszawa